

[Erik B. Smith]

nomisk problem for de mennesker, det går ud over. Nu ligger lovforslaget her, og vi ved af erfaring – det så vi med samordningsfradraget for tjenestemænd – at begynder man at snakke om 9 år, om 3 år osv., bliver der utilfredshed, hvis ikke problemet bliver løst hurtigt, fordi de mennesker på kroner og øre kan se, hvad det er, de mister på et år. Vi støtter derfor meget det, som de Radikale har sagt, og vil gerne positivt gå ind i en overvejelse om en tidligere ikrafttræden.

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Som jeg sagde, er jeg naturligvis altid klar til at forhandle med de partier, der måtte ønske det. Jeg ser mig ikke på stående fod i stand til at indarbejde disse merudgifter i et finanslovsforslag, som skal vedtages om 14 dage, for et finansår, hvor Socialministeriets konto i forvejen er overskredet med et pænt stykke over 1 mia. kr., men forhandlingsmuligheden står da naturligvis åben.

Med hensyn til hr. Erik B. Smiths spekulationer om valgdatoen kunne jeg da anbefale ham at spørge statsministeren skriftligt eller mundtligt. Jeg er sikker på, at han vil få et lysende klart svar, og jeg vil da med interesse lytte til svaret, kan jeg sige.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 72:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Forældrebetaling for børns ophold i daginstitutioner).

Af Erik B. Smith (S) m.fl.
(Fremsat (omtrykt) 4/11 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Formålet med Socialdemokratiets forslag om ændring af bistanndslovens § 73 er ifølge bemærkningerne at bemyndige socialministeren til at fastsætte reglerne for forældrebetaling for børns ophold i daginstitutioner. Videre siges det, at reglerne bl.a. skal give kommunerne frihed til at yde økonomisk bistand til bestemte indkomstgrupper til nedsættelse af forældrebetalingen i modsætning til i dag, hvor dette kun kan ske i form af nogle generelle tilskud til alle indkomstgrupper.

Jeg er udmærket klar over, at mange kommuner ønsker at fastsætte forældrebetalingen sådan, at den i højere grad, end det er tilfældet efter de nugældende regler, kan fastsættes efter forældrenes indtægt. Efter de nugældende regler skal der betales fuld takst, dvs. 35 pct. af udgifterne, for indtægter over 135.000 kr.

I mange kommuner er det imidlertid opfattelsen, at forældre i et interval umiddelbart over de 135.000 kr. ikke kan klare en takst på 35 pct. af udgifterne. For at hjælpe denne mellemindkomstgruppe har mange kommuner foretaget en »kunstig« sækning af 35 pct.-taksterne gennem et ekstraordinært tilskud. Det er ikke et tilskud, som har hjemmel i bistanndsloven; det ydes efter den såkaldte kommunalfuldmagt, der hviler på kommunalretlige principper. Dette betyder, at tilskuddet ikke må ydes efter sociale kriterier, men skal ydes med et fast beløb pr. plads. Kommunerne har derfor måttet ofre penge på at nedsætte betalingen for alle forældre for at hjælpe dem med mellemindkomsterne.

Jeg er enig i, at de gældende betalingsregler ikke er tidssvarende, og jeg har faktisk også været inde i mange overvejelser om, hvordan vi kan gøre dem bedre. Jeg må desværre nok skuffe forslagsstillerne i dag med, at jeg ikke uden videre kan tilslutte mig det forslag, de er kommet med. Efter forslaget skal der ikke røres ved bistanndslovens § 73, stk. 1, hvori det slås fast, at forældrene skal betale 35 pct. af udgifterne bortset fra ejendomsudgifter, og at kommunalbestyrelsen bestemmer, om de 35 pct. skal beregnes af

[Socialministeren]

udgifterne i den enkelte institution eller af de gennemsnitlige udgifter i institutioner af samme type i kommunen. Til denne ret så faste regel skal man så føje et nyt stk. 2, der siger:

»Børnenes forældre betaler for opholdet efter regler, der fastsættes af socialministeren.«

Jeg er enig i, at vi som en beskyttelse for forældrene bør fastholde reglen om, at de ikke kan komme til at betale mere end 35 pct. af udgifterne, men jeg tror bare ikke, at man løser alle problemer ved at supplere denne regel med en bemyndigelsesregel til socialministeren, der, sådan som jeg læser bemærkningerne, skal bruges til at give kommunerne frie hænder med hensyn til at fastlægge takstnedsættelsen. Lad så endda være, at bemyndigelsesreglen måtte redigeres noget om, så den kom til at dreje sig om nedsættelse eller bortfald af den fulde betalingstakst efter stk. 1.

Selvfølger det ikke mærkeligt, at kommunerne, der som følge af finansieringsomlægningen fra den 1. januar 1987 skal bære de fulde udgifter på daginstitutionsområdet, ønsker større indflydelse på betalingsreglerne, men jeg må gøre opmærksom på vanskelighederne ved på én gang at give kommunerne større frihed med hensyn til takstnedsættelse og så at undgå, at nogle forældre i mellemindkomstgruppen stilles vanskeligere end hidtil.

Man kan lave en ordning, der, som det siges til slut i bemærkningerne, sikrer forældrene mod at blive stillet ringere økonomisk, end de er i dag efter de betalingstakster, der er fastsat af Socialministeriet, men det springende punkt er, at forældrene, som jeg allerede har været inde på, i mange kommuner ikke betaler de 35 pct. af udgifterne, der er reglen efter bilstandsloven, eller for indtægter under 135.000 kr. en aftagende del af disse 35 pct., sådan som det fremgår af Socialministeriets betalingsbekendtgørelse. Dette på grund af de ekstraordinære tilskud. I de kommuner, hvor der gives ekstraordinære tilskud, vil ændrede regler om takstfastsættelsen kombineret med lavere ekstraordinære tilskud betyde, at nogle af forældrene i mellemgruppen kommer til at betale mere end i dag, om end stadig væk ikke mere end lovens 35 pct.

Jeg ved ikke, om den udvikling er forkert. Jeg peger bare på problemerne ved at lægge betalingsreglerne om. Det er problemer, jeg selv er stødt ind i. Jeg tror, mange af os kan være enige i, at det vigtigste, når vi skal lave om på gældende regler, er at gøre noget for de forældre, der ligger i indtægtsgruppen mellem 135.000 kr. og et eller andet sted under 200.000 kr.

Det ville måske teknisk være det enkleste at lade selve § 73 være og bare udsende en ny betalingsbekendtgørelse med forhøjede fripladsgrænser. Det koster imidlertid meget også for staten, selv om vi nu går over til 100 pct. kommunal finansiering på daginstitutionsområdet, fordi totalbalanceprincippet stadig væk gælder, og kommunerne skal jo så have kompensation for den lavere forældrebetaling som følge af højere fripladsgrænser.

Jeg ser mig desværre ikke på nuværende tidspunkt i stand til at skaffe penge til det formål, som jeg fornemmer vi er mange her i salen der er enige i, nemlig at lette betalingen for forældre med mellemindkomster.

Det foreliggende forslag må jeg afvise af tekniske grunde, men altså også af andre årsager.

Qvist Jørgensen (S):

Det gik jo som forventet. I Socialdemokratiet og rundt om i mange af landets kommuner har vi ventet spændt på denne debat i dag. Med stigende utålmodighed har vi måttet konstatere, at vi nærmer os den dato, der kan kaldes slutdatoen, idet kommunerne ifølge reglerne med en måneds varsel forud for et nyt år skal give forældrene besked om, hvad taksterne for de forskellige daginstitutioner bliver hele næste år. Følgelig skal kommunerne nu her inden 1. december 1986 ved oplag, breve osv. meddele forældrene taksterne for 1987, og jeg skal minde om, at sidste hverdag i denne måned er førstkommande fredag.

Fra 1. januar 1987 overgår kommunerne til det nye finansieringssystem, bloktilskud efter objektive kriterier, og det betyder, at såfremt kommunerne skulle vælge at give et forældretilskud, skal dette afholdes af kommunen alene. Det burde efter det nye finansieringssystem være således, at kommunerne selv kan fastsætte deres takster, idet det er

[Ovst Jørgensen]

dem selv, der skal betale udgifterne. Det har altid været et godt og anerkendt udtryk, at den, der skal betale, også bestemmer, men det får åbenbart ikke lov til at gælde i denne sag.

Jeg synes, at oppositionen mod forslaget skulle overveje dette ganske nøje. Ligeledes synes jeg, det ville være rimeligt, om man indså, at argumentationen ikke kan være den samme som sidste gang, vi havde et lignende forslag, nemlig i november 1984, hvor man kørte på, at nedsættelse af forældretaksterne kunne medføre forøgede udgifter for staten. Man skal også være opmærksom på, at forældrebetalingreglerne ikke har været ændret i længere tid, faktisk i ca. 3 år.

Det, vi foreslår med lovforslaget, er, at vi bemyndiger socialministeren – sikken tiltro vi har til socialministeren – til at fastsætte regler, der muliggør, at den enkelte kommune selv fastsætter sine forældrebetalingregler. For en sikkerheds skyld indbygges i forslaget, at ingen kommune kan fastsætte regler, der er ringere for forældrene end de nugældende.

En gennemførelse af en sådan bemyndigelse til ministeren vil betyde, at den enkelte kommune kan lempe betalingsfrihedsgrænsen og vælge enten af egen kasse at betale de deraf forsårgede merudgifter eller at lægge tabet på nogle andre og helt anderledes høje forældreindkomster.

Vi kender Københavns takstforslag. Jeg skal ikke skjule, at dette forslag har bekymret os noget, idet man kan konstatere, at allerede ved en relativt beskeden indkomst, det vil sige ca. 155.000 kr., indtræder kompensationsbetalingen for forældrene. Men vi skal huske på, at med det nugældende system indtræder den fulde betaling allerede ved de 135.000 kr., så selv i det københavnske forslag er der et lille skridt i retning af, at det for alle bliver overkommeligt at betale for en daginstitution. Skridtet er lille, men det fører ikke til det hovedmål, vi har i Socialdemokratiet, nemlig vederlagsfri brug af daginstitutioner.

Københavns Kommune er anbragt i en ubehagelig, vanskelig situation, som vi mener man bør hjælpe til med at rette op på, men vi må jo nok konstatere, at ministeren ikke vil være med til det, i hvert tilfælde på dette punkt. Det bedrøver os meget.

Afslutningsvis vil jeg spørge ministeren, hvorledes hun stiller sig til undtagelsesvis og som en engangsforeteelse at træffe beslutning om, at for så vidt angår udmelding til forældrene om taksterne for 1987 udsættes fristen til 31. december d.å. Det kunne være interessant at høre ministerens bud på dette spørgsmål.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Det lovforslag, vi har til behandling i dag, indeholder i § 1 den ændring af § 73, stk. 2, i bilstandsloven, at børnenes forældre betaler for opholdet efter regler, der fastsættes af socialministeren. Det drejer sig om børns ophold i daginstitutioner. Af bemærkningerne fremgår, at disse regler skal indeholde mulighed for, at kommunerne kan yde bistand til dagstitutionsbetalingen til visse indkomstgrupper.

I dag reguleres dagstitutionsbetalingen gennem regler om en forældrebetaling på maksimum 35 pct. og gennem fripladsreglerne, hvorefter forældre med indtægter på under 135.000 kr. kan få tilskud. Et eventuelt tilskud fra kommunen gives til alle.

Med dette forslag søger man at finde en isoleret løsning på et enkelt område. Det Konservative Folkeparti ønsker, at spørgsmålet om børnefamiliernes økonomi løses i en bredere sammenhæng, for at vi ikke skal komme ind i nye samspilsproblemer, som vi jo kender det flere steder inden for sociallovgivningen.

Derfor kan vi ikke støtte dette forslag i den udformning, det har.

Hanne Severinsen (V):

Socialdemokratiet peger i sit forslag på noget, som givet er et problem, nemlig at betalingsreglerne ikke altid er lige hensigtsmæssige, og det er også noget, der er indgået i regeringens overvejelser, men det foreliggende lovforslag kan vi ikke støtte. Vi mener ikke, at det er den løsning, vi skal nå frem til, men at vi på en eller anden måde må have gjort noget for mellemindkomsterne, sådan at der bliver en mere glidende overgang. Det vil vi godt medgive Socialdemokratiet. Vi er bare ikke sikker på, at man med dette lovforslag opnår det tilsigtede.

Agerschou (SF):

[Agerschou]

Som sagt flere gange er formålet med lovforslaget fra Socialdemokratiet at give kommunerne mulighed for at indtægtsgraduere tilskuddene til nedsættelse af forældrebetalingen til daginstitutioner.

Vi er ikke uvillige til at diskutere de intentioner, der ligger bag forslaget, men vi gør det uden større begejstring. Det samme sagde vi den 29. november 1984, Folketingstidende 1984-85, sp. 2975 ff, da vi behandlede et tilsvarende forslag fra Socialdemokratiet, tilsvarende på den måde, at det var de samme intentioner, der lå bag.

Den manglende begejstring skyldes SFs almindelige syn på daginstitutioner. Det sagde jeg i efteråret 1984, og det vil jeg ikke gentage ved denne lejlighed.

Som sagt er vi ikke uvillige til at diskutere intentionerne, men vi er stærkt i tvivl med hensyn til den udformning, forslaget fra Socialdemokratiet har fået.

Vi er i almindelighed meget betænkelige ved at uddele bemyndigelser til alle mulige ministre, men specielt borgerlige ministre. Hvis vi alligevel uddeler en bemyndigelse, mener vi, at den skal være utrolig velafgrænset, og vi mener ikke, at bemyndigelsen, sådan som den er formuleret i forslaget fra Socialdemokratiet, er særlig velafgrænset.

Vi synes oven i købet, vi kan få øje på nogle forskelle mellem bemærkningerne til forslaget og fremsættelsen. Det er nogle ting, jeg ikke vil gennemgå her, men vi vil naturligvis stille spørgsmål om, hvorvidt det ikke er sådan, at der faktisk af de to tekster fremgår noget forskelligt om, hvad bemyndigelsen indeholder.

Endvidere husker jeg fra foråret 1985, at vi på et tidspunkt i Folketingets socialudvalg opdagede, at en gennemførelse af Socialdemokratiets forslag ville betyde, at indenrigsministeren ville trække 175 mill. kr. i bloktilskuddene. Det var problemet dengang, og det var en af grundene til, at forslaget aldrig kom til anden behandling. Den problemstilling kan jeg slet ikke se at Socialdemokratiet i bemærkningerne har taget højde for. Det er også for os et problem.

Men som sagt: vi er ikke uvillige, og som tidligere nævnt hjælper vi altid gerne Socialdemokratiet med den tekniske udformning af lovforslag.

Aase Olesen (RV):

Socialdemokratiet har her peget på behovet for en ændring i daginstitutionstaksterne og samtidig gjort opmærksom på, at fristen meget snart udløber.

Det Radikale Venstre er enig i, at der er det behov, og hvis det overhovedet kan lade sig gøre, er vi villige til at se på, om det vil være rimeligt med en dispensation, så meget mere som jeg har forstået, at det i hvert fald ikke koster statskassen noget. Men det går jeg ud fra at vi kan se på i udvalget.

Ellers vil jeg sige om det her forslag, at selv om vi er enige i, at der skal ske noget, bryder vi os ikke om forslaget i den form, det har her.

Nu sidder hr. Tinning i New York, men jeg kan minde om, at der her i Folketinget findes en forening, der hedder »Modstanderne af Bemyndigelser til Socialministeren«. Det er den til enhver tid siddende minister, så jeg kan forstå, at den forening er Socialdemokratiet lige for øjeblikket trådt ud af. Jeg troede ellers, vi alle sammen var medlemmer af den.

Jeg synes ikke, man skal lovgive på den måde, at man giver en meget, meget vid bemyndigelse og derefter via bemærkningerne indskrænker den. Det kan vi ikke lide, og derfor duer forslaget ikke i den form, det har nu.

Vi har i mange år i partiet været interesseret i og beskæftiget os med, om det var muligt at lave andre regler om daginstitutionstakster. Ikke mindst fiaskoen for den socialdemokratiske regering i 1980 med at forsøge at indføre et indtægtsreguleret takstsystem har lært os et og andet om, hvor vanskeligt det er. Som regel har de forslag, man har tænkt på, ikke måttet koste flere penge, men selv om man bare skulle lave en ordning, der var neutral, er det uhyre vanskeligt.

Det problem, vi hele tiden er stødt på, og hvis løsning vi har ventet på i mange år, er, som det har været nævnt under behandlingen af et af de tidligere lovforslag, at vi mangler en ny socialindkomst. Før vi har den, tror jeg ikke, det vil være muligt at sætte sig hen og lave et langsigtet forslag om dette. Men jeg har forstået, at det er lige på trapperne. Vi har behov for den hurtigt. Jeg vil høre, om ministeren kan sige noget nærmere om, hvornår vi får et forslag om en ny socialindkomst.

[Aase Olesen]

De ændringer, Det Radikale Venstre vil sigte imod, er, at der, ligesom det er meningen med det her forslag, bliver større frihed for kommunerne til selv at vurdere, hvordan taksterne skal være. Vi mener, at der først og fremmest skal indbygges en større indflydelse for forældrene, så de selv til en vis grad og inden for visse rammer kan få indflydelse på niveauet på de institutioner, hvor deres børn går.

Derfor kan det godt være, at det er en lang vej, det er indviklede spørgsmål, og hvis ministeren i mellemtiden overvejer forhøjede fripladsgrænser, skal det i hvert fald ikke skorte på Det Radikale Venstres tilslutning.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Fru Aase Olesens mange betænkeligheder vil jeg ikke gå ind i, for de er langt overvejende af teknisk karakter. Jeg vil gøre opmærksom på, at om et enkelt punkt, ordføreren nævnte, nemlig forældreindflydelsen, ligger der et særligt forslag, så det får vi på den anden led.

Jeg vil godt understrege – det er egentlig det, der får mig til at tage ordet – at med de faldne bemærkninger og tilslutningen, kan man vel sige, fra de Radikale, så bliver mit spørgsmål om en 1-årig dispensation af endnu større valør, om jeg så må sige. Jeg tror, det er fantastisk vigtigt, at vi får et godt svar på det spørgsmål.

Kofod-Svendsen (KRF):

Det socialdemokratiske forslag berører kun en lille flig af hele den børne- og familiepolitiske situation, og det glæder mig da meget, at vi ved, at socialministeren om kort tid vil komme med en børnepolitisk redegørelse.

Der er en lang række ting, vi skal se på i en større sammenhæng: øget forældreindflydelse på institutioner, større valgfrihed for den enkelte familie; der er også en række samspilsproblemer. Vi har hørt, at der for gruppen med fra 135.000 kr. og opefter er en række økonomiske problemer. Alt dette bør vi se på i en større sammenhæng. Det mener jeg er den rigtige metode fremfor at tage en enkelt paragraf ud, hvortil der med rette er kommet tekniske indvendinger.

Selve temaet er vi levende optaget af at finde en løsning på, for der er en række familier, som er vanskeligt stillet, også økonomisk, men sådan som lovforslaget foreligger her, kan vi ikke medvirke til dets gennemførelse. Vi vil dog meget gerne ind i en drøftelse af de mange aspekter af hele sammenhængen.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg er sikker på, at jeg skuffer forslagsstillerne dybt ved at oplyse, at dette forslag kan Fremskridtspartiet ikke støtte. Vi er principielt imod tilskud. For os drejer det sig om at få skatte- og afgiftstrykket nedsat, så der bliver noget ordentligt tilbage i folks pengepung. Skatternes udhuling af indkomsten gør, at det kan være svært at få pengene til at slå til, også når det gælder børnepasning.

Desværre deler Socialdemokratiet og for den sags skyld regeringen ikke denne opfattelse. Det giver bl.a. børnefamilierne økonomiske problemer, som Fremskridtspartiet konstant arbejder på at forbedre. Løsningen er ikke flere tilskud.

Derfor kan Fremskridtspartiet ikke give sin støtte til dette forslag.

Kinch-Jensen (VS):

Jeg vil på VS' vegne tage fat dér, hvor hr. Agerschou også tog fat, nemlig at vi synes, at det er for svært at se, hvad dette forslag egentlig går ud på. Det er for uigennemskueligt, det kan bruges til mange ting. Vi er bange for, at man med dette forslag kan lægge en skrue ind, som kommunerne kan bruge til at stramme forældrebetalingen på en måde, vi finder uhensigtsmæssig.

Der er ikke nogen tvivl om, at baggrunden for dette forslag er den situation, der er i København, hvor der i øjeblikket ligger to budgetforslag. Det ene betyder, at man vil skære en halv time af åbningstiden på institutioner med over 52 timer om ugen, og det betyder fyring af op mod 90 pædagoger. Hvis ikke man får dette forslag igennem, vil det være det, man sætter ind på.

Vi er selvfølgelig enige i, at det er meget uheldigt at skære i åbningstiden og også at fyre personale i daginstitutionerne, specielt at indskrænke åbningstiden, fordi vi ved, at grupper som butikspersonale har ønske om, at man går den modsatte vej, at udvide åb-

[Kinch-Jensen]

ningstiden. Der er faktisk mange forældre, specielt enlige forsørgere, der bliver berørt af, at åbningstiderne ikke er lange nok i dag-institutionerne.

Det, man har gjort med det alternative forslag fra København, er, at man henter 25 mill. kr. ind på en forøgelse af forældrebetalingen. Det er det, vi forstår at dette lovforslag skal lægge op til at man kan gøre. Selv om vi godt vil være med til at diskutere nogle af de ting, der ligger i forslaget, den ændring af lov om social bistand, der ligger heri, kan man ikke få VS til at sige, at vi er enige i, at der skal åbnes mulighed for, at man i stedet for at skære på personalenormeringerne skærer på udbygningstakten osv. og lader det gå ud over forældrene.

Det er rent faktisk det, man gør i f.eks. Københavns Kommune, hvor man vil øge forældrebetalingen ganske betydeligt, hvis dette går igennem, sådan at forældrene ved en husstandsindkomst på over 185.000 kr. vil få en stigning i vuggestuetaksterne på 32 pct. pr. år. Det synes vi er grove løjer, fordi en husstandsindkomst på 185.000 kr. svarer til to fuldtidsarbejdsløses indtægter. De skal altså bøde 32 pct.s forøgelse i forældrebetalingen for deres barn i vuggestue, 20 pct. for børnehave og 33 pct. for fritidshjem. Derfor synes vi, det er noget uheldigt, hvad dette forslag vil kunne bruges til.

Vi er opmærksom på, at det i forbindelse med finansloven blev diskuteret for nogle år siden, om man kunne indtægtsgraduere forældrebetalingen, sådan at forældre med en indtægt på over 200.000 kr. skulle betale noget mere. Det ville give en besparelse på 175 mill. kr.

Vi mener altså, at det forslag, som det har været set indtil nu i Københavns Kommune, og som det har været diskuteret i forbindelse med finansloven i sin tid, lægger op til nogle besparelser. Derfor mener vi ikke, at vi umiddelbart kan støtte det, uden at man på en eller anden måde får sikret, hvad det skal bruges til, og hvad der egentlig er baggrunden for forslaget.

Det er ikke nogen hemmelighed, at vi ligesom så mange andre her i Tinget går ind for højere fripladsgrænser og vil være med til at diskutere det, også en udvikling henimod gratis daginstitutioner. Det problem, der er tilbage, er et økonomisk problem for Københavns Kommune, som jeg mener man må

diskutere på en anden måde, end der ligger i forslaget her.

Jeg har et spørgsmål til forslagsstillerne, der går på bemærkningerne til forslaget. Der står:

»Ingen kommune må dog i forbindelse med tilskud til nedbringelse af forældrebetaling stille forældre ringere økonomisk, end hvad der i dag er gældende...«.

Er det 35 pct. reglen, der her tænkes på, for den er jo omfattet af stk. 1 i paragraffen, eller er man enig i, at med disse bemærkninger kan Københavns kommune f.eks. ikke gøre det, de har i tankerne, så en del forældre bliver stillet noget ringere økonomisk, hvis dette lovforslag går igennem? Det er nemlig ikke kun lavere eller højere indkomster eller mellemindkomster, der rammes, når man laver så store takststigninger, som der er tale om i Københavns Kommune.

Erik B. Smith (S):

Vores forslag styrker nærdemokratiet, og vores forslag er socialt velfalbalanceret. Det sikrer først og fremmest de grupper, som har relativt beskedne indkomster, og det koster ikke staten en krone.

Vi kunne selvfølgelig være faldet for fristelsen og bare have fremsat et forslag med faste takster, som så straks havde affødt den reaktion: ja, sådan er det jo; så længe man er i opposition, er man økonomisk uansvarlig – og alt, hvad regeringen i øvrigt plejer at sige til oppositionspartier. Det har vi ikke gjort. Vi har brugt nogle af argumenterne fra bemærkningerne til regeringens forslag om omlægning af refusioner til bloktilskud. Kommunerne har bedt om at få lov til selv at bestemme taksterne.

Det er helt klart, som ministeren siger, at der er mellemindkomstgrupper, der kommer i klemme. Man kan vist også roligt sige, at regeringens politik har bragt mange kommuner i klemme. Det, disse kommuner vil, er for det første at sikre, at mellemindkomstgrupperne stilles lidt bedre. For det andet betyder det, hvis ikke reglerne laves om, generelle forhøjelser selv for de allerlaveste indkomstgrupper, også nede i 40.000–135.000 kr.-indkomstklassen.

Det burde der selvfølgelig være rørende enighed om her i Folketinget. Der er bestemt også enighed om problemet. Derfor lyttede

[Erik B. Smith]

jeg med stor opmærksomhed til, hvad socialministeren sagde. Jeg hørte også, fik det i hvert fald refereret, hvad socialministeren sagde på BUPLs børnekonference: de gældende betalingsregler er ikke tilfredsstillende. Det gentog ministeren i dag, og det er vi da glade for.

Men hvor er så løsningen? Det røbede ministeren ikke. Jeg ved ikke, hvor interessant det er for folk at få at vide, at ministeren kender problemet og forstår det og har stor sympati for en løsning, men desværre altså, de løsningsforslag, der foreligger, kan vi af tekniske og principielle grunde ikke gå ind for.

Når ministeren har den holdning, er der ikke noget overraskende i at konstatere, at den afspejler sig i talerne af dem af regeringspartiernes ordførere, der var til stede, som kunne sige noget. Det var nogenlunde det samme.

Jeg vil dog sige tak til hr. Kofod-Svendsen, som var mere positiv end resten af regeringspartiernes ordførere. Om det er ensbetydende med, at Kristeligt Folkeparti vil gå enegang, skal jeg ikke kunne sige, men det kan vi naturligvis finde ud af.

Der har været nogle bemærkninger til selve teknikken, bemyndigelsesforslaget. Det er rigtigt, som både hr. Agerschou og fru Aase Olesen siger, at der kan rejses kritik af, at vi har valgt bemyndigelsesformen. Men det skal ikke være nogen hemmelighed, at når vi har gjort det, så er det, fordi det teknisk var det, vi kunne finde ud af, i øvrigt med velvillig bistand fra embedsmænd i ministerium og Folketing. Det var, hvad vi kunne klare. Havde vi kunnet klare noget, der var mere præcist, havde vi gjort det.

Hvis udvalget kan klare noget, der er mere præcist, hvor hensigten, som alle er enige i, er rigtig, så ville det være vældig godt. Det skal ikke mangle på Socialdemokratiets velvilje til at få præciseret i lovsform det, vi har præciseret i bemyndigelsen, meget, meget gerne.

Hr. Agerschou rejste problemet med de 175 mill. kr. i bloktilskud, hvor regeringen sidste år – jeg synes næsten genialt i øvrigt, for man var jo ikke tilhænger af forslaget, men man kunne se, at der var flertal for det – blot lod meddele underhånden, at hvis det forslag blev vedtaget, ville man tage 175 mill. kr. fra kommunernes bloktilskud i forbindel-

se med den forhandling, der netop foregik på det tidspunkt, hvor refusionerne skulle omlægges til bloktilskud.

Den situation foreligger efter min mening ikke i dag, men selvfølgelig kan man ikke vide, hvordan regeringen på ny agter at maltraktere kommunerne. Jeg har ikke spor imod, at der kommer til at stå i bemærkningerne, at dette ikke må medføre, at kommunerne får mindre i bloktilskud. Det synes jeg ville være godt at få højet ind.

I øvrigt byggede den meddelelse på nogle højst tvivlsomme forudsætninger. Så vidt jeg husker, meddelte finansministeren, at man regnede med, at høje indkomster ville få mindre, uden at man ville hæve det for de lave indkomster, og så ville man simpelt hen inddrage det beløb, de høje indkomster tidligere havde fået, i statskassen. Det sigter dette forslag slet ikke på. Men kan vi blive enige om det andet, synes jeg, at det vil være godt.

Jeg var også glad for fru Aase Olesens indlæg: større frihed til kommunerne. Det er også det, vi ønsker. Større indflydelse for forældrene på institutionsniveauet. Det kan blive en spændende debat, når vores forslag om forældreindflydelse i daginstitutionerne kommer. Jeg synes selv, at det vil være godt, hvis forældrene får en større grad af indflydelse også på det, fru Aase Olesen var inde på.

At fru Pia Kjærsgaard er imod det, ved vi. Det er næsten ikke ulejligheden værd at komme herop og fortælle det, sådan er det jo. Fremskridtspartiet er pr. princip – det er vi nu ikke kede af – imod, hvad Socialdemokratiet foreslår.

Ordføreren for VS – jeg tror, at navnet var Kinch-Jensen, undskyld, hvis jeg ikke har fået det noteret rigtigt – talte meget om Københavnsforslaget. Der er jo andre kommuner end København, og der er mange kommuner, der har bedt om at få denne bemyndigelse. Sikkert er det, at indkomstgruppen fra 135.000 op til 150.000–160.000 kr., vil blive stillet bedre efter det københavnske forslag, som vores ordfører i øvrigt har sagt at vi også godt ser at der er nogle problemer ved.

Friheden vil betyde, at Københavns Kommune hurtigt vil kunne rette eventuelle åbenbare fejl i forbindelse med takstfastsættelsen. Jamen hvis Københavns Kommunes flertal beslutter, at sådan vil de gerne have det, må

[Erik B. Smith]

de efter demokratiets spilleregler have lov til det. Vi mener ikke, at bemyndigelsen skal bruges til fastsættelse af normering af personale eller åbningstider og den slags. Det mener vi også ligger inden for kommunalfuldmagten.

Jeg fik stillet et spørgsmål om indkomstgrupperne. Jeg kan forstå, at spørgsmålet er affødt af, at der i fremsættelsen står, at konsekvensen er, at en eventuel reduktion af de kommunale tilskud alene skal rette sig mod de indkomstgrupper, der for tiden betaler fuld daginstitutionstakst. Det er ikke 35 pct.-reglen, vi sigter til. Den er opretholdt i § 73, stk. 1. Det, vi siger, er – det står i bemærkningerne til forslaget – at indkomstgruppen fra 40.000 til 135.000 kr. ikke må stilles ringere. Det kunne man i princippet godt forestille sig, hvis ikke det var snævret ind. Den må ikke stilles ringere, og vi forestiller os, at den bliver stillet bedre.

Man kunne sagtens forestille sig en kommune, der sagde: jamen 40.000 kr. er for lidt i bundgrænse for vederlagsfri dagpleje, børnehaver eller vuggestue. Det skal være f.eks. 80.000 kr., det vil bemyndigelsen give mulighed for, eller at indtægtsgradueringen skal gå op til 185.000 kr. eller 200.000 kr. eller 210.000 kr. Det vil der også være mulighed for, men man må ikke forringe vilkårene for gruppen med 40.000–135.000 kr.

Jeg vil konkludere, at for en gangs skyld tror jeg at det bliver et spændende udvalgsarbejde, for det ser ud, som om der er mange positive kræfter, der er klar til konstruktivt at gå ind i løsningen af det her problem. Om det bliver en præcisering i form af en ændring af § 73 eller det bliver en snævrere og mere præcis bemyndigelse, end vi har foreslået, skal det for os ikke komme an på. Det, der er formålet, er at løse det problem, vi har peget på.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Hr. Erik B. Smith har en lidt – jeg fristes næsten til at bruge et ord, jeg ikke må anvende her fra talerstolen, så jeg vil nøjes med at sige »overlegen facon« at kommentere Fremskridtspartiets indlæg på, synes jeg ærligt talt.

Vi er ikke af princip imod Socialdemokratiets forslag, bestemt ikke. Hvis der kommer

nogle gode forslag fra Socialdemokratiet, så stemmer Fremskridtspartiet for, det ved hr. Erik B. Smith også. Men det her er et dårligt forslag, det er et tilskudsforslag, og det kan da ikke komme bag på hr. Erik B. Smith eller resten af Socialdemokratiet, at det vender Fremskridtspartiet sig imod.

Derimod har hr. Erik B. Smith måske fulgt lidt med i debatten i Socialdemokratiets eget blad, hvor jeg ved at hr. Poulsgaard har skrevet en artikel om børnevilkårene i fremtiden, noget i den retning hed den. Vi kunne egentlig godt tænke os, at man fik et større skattefrit bundfradrag, eller hvordan man nu fandt ud af det, sådan at børn kunne blive passet hjemme. Det ved jeg godt ikke er hr. Erik B. Smiths eller Socialdemokratiets kop te. Det er faktisk vores måde at prøve at klare problemerne på.

Vi bryder os ikke om disse daginstitutioner under BUPLs ledelse. Jeg plejer at sige, at det betyder »Børn Under Politisk Ledelse« i stedet for »Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund«.

Vi vil faktisk gerne have, at forældrene får mere indflydelse på deres børns opdragelse, så det er bestemt ikke, fordi vi har noget imod, at man forbedrer vilkårene for børnefamilierne, tværtimod.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Det kommer aldrig bag på Socialdemokratiet, at Fremskridtspartiet er imod sociale forbedringer.

(Kort bemærkning).

Kinch-Jensen (VS):

Jeg er da glad for, at vi får en præcisering. Jeg mener ikke, der står i bemærkningerne så præcist, som hr. Erik B. Smith siger, hvad det er for nogle forældregrupper, der ikke må stilles ringere, men det er nogle ting, vi kan diskutere senere hen.

Jeg synes også, det er betænkeligt, at også grupper med over 135.000 kr. kan blive berørt, som det f.eks. er tilfældet i Københavns Kommune.

Grunden til, at jeg brugte eksemplet med Københavns Kommune, er, at det er aktuelt, og indskrænkning af åbningstiden ville man have foretaget, hvis ikke man kunne få det

[Kinch-Jensen]

her gennemført. Formålet med dette, set under Københavns Kommunes synsvinkel, er altså at gennemføre nogle forringelser vedrørende forældrebetalingen i stedet for at lade det gå ud over børnene i daginstitutionerne.

Jeg synes, man skal være opmærksom på, at der her er tale om et forslag, der kan bruges og vil blive brugt til forringelser af børnefamiliernes økonomi, og det er der store problemer med, når vi kender børnefamiliernes økonomi og ved, at der f.eks. er mange børn, der går i for små sko, fordi forældrene ikke har penge til at købe nye sko til dem. Men det kan vi vende tilbage til, når vi får den lidt bredere debat om børnepolitikken.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg vil godt lige for en sikkerheds skyld sige til hr. Erik B. Smith, at det er muligt, at vi i Folketingets socialudvalg kan finde frem til en formulering, som betyder, at SF kan stemme for forslaget. Men med den formulering, der er i dag, kan vi ikke, bl.a. fordi vi ikke aner, hvilke konsekvenser den foreslåede formulering vil få. Det er en af de ting, vi skal undersøge nærmere.

De 175 mill. kr., den daværende indenrigsminister ville trække i bloktilskuddene, byggede ikke på forhandlingerne om overgang fra refusion til bloktilskud. Der er aldrig fra statens side givet refusion til det tilskud, kommunerne yder ekstraordinært.

Det, man satte embedsmændene til – og dér mener jeg, at hr. Erik B. Smith har ret – var på en noget skummel måde at forhindre forslaget i at blive gennemført, og det lykkedes, fordi vi vidste, at indenrigsministeren ville trække de 175 mill. kr., og det kan også ske i dag.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Det er i anledning af hr. Kinch-Jensens to indlæg, som er gået meget på nogle interne københavnske forhold.

Jeg vil da gerne medgive, at jeg i min ordførelse gjorde opmærksom på den særlige københavnske situation, men det er mig meget magtpåliggende at understrege, at vi ikke har lagt op til at drøfte – vi mener heller ikke, at der fra denne talerstol skal føres dis-

kussioner om det – hvordan en konkret kommune praktiserer sin socialpolitik eller sin institutionspolitik.

Det skal også understreges, at vi har fremsat et lovforslag, man kunne kalde en lex Danmark. Det er et lovforslag, der gælder alle landets 275 kommuner og København og Frederiksberg. Det er altså ikke en lex København, der er tale om her. Jeg tror, vi skal holde de to ting adskilt, hr. Kinch-Jensen.

(Kort bemærkning).

Kinch-Jensen (VS):

Det skal være meget kort. Jeg bruger kun København som et eksempel på, hvad det kan bruges til. Det synes jeg man skal være klar over, når man giver socialministeren en bemyndigelse.

Hvad kan det konkret bruges til? Det interesserer også mig som børneforældre. Kan det bruges til, at der er nogle forældre, der skal betale til andre forældre? Eller handler det om, at man kan give et tilskud til forældrene fra dem, der ikke er forældre? Jeg synes, det er væsentligt, hvad det konkret kan bruges til rundt omkring, og dér er jeg altså en smule nervøs. Det var udelukkende det, eksemplet skulle tjene til.

Jeg er ikke klar over, at det er en klub, man kan melde sig ind i, når man giver socialministeren en bemyndigelse, men jeg vil da snakke med de folk, der står for regnskabet, om at melde mig ind.

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Ja, den klub vil jeg også være medlem af en dag.

Hr. Qvist Jørgensen spurgte mig, om denne frist for varslung kunne udsættes. Jeg vil sige med det samme, at det er den vist blevet før. Naturligvis: er der et flertal i Folketinget, der ønsker at gennemføre nogle ting, kunne jeg ikke drømme om af formelle grunde ikke at skabe mulighed for det. Skal det være, kan man naturligvis gøre det. Det fremgår af en bekendtgørelse, som naturligvis kan ændres.

Der er selvfølgelig det motiv for den bestemmelse, at man ønsker at give forældrene en rimelig chance for at blive klar over, hvordan taksterne ser ud.

[Socialministeren]

Jeg har ligesom nogle ordførere givet udtryk for en noget usikker fornemmelse af, hvordan dette vil blive behandlet i kommunerne. Jeg ser ikke nogen tvivl om, at nogle mere velstående forældre vil komme til at betale noget mere. Det havde jeg måske ikke så meget imod, men så må det vel også være rimeligt, trods alt, at man har en eller anden varslingsperiode. Men det synes jeg ikke er det største problem.

Jeg synes, det største problem er, at vi snart skriver den 1. december, og trods alt har det nogle budgetmæssige konsekvenser for kommunerne, navnlig når det skal træde i kraft 1. januar 1987. Det er gevaldig kort tid, men det må socialudvalgets drøftelser jo afklare. Det er formodentlig ikke alle kommuner, der har nødplaner og dobbelt budgetlægning, selv om vi kender et stort eksempel på det her i nærheden.

Så er der hele spørgsmålet om, hvem der nu er ude på at inddrage bloktilskud, eller hvem der er ude på at kræve kompensation. Jeg skal meget gerne medgive hr. Erik B. Smith, at dette forslag er i et gråt område, men jeg kunne godt tænke mig at se en tilkendegivelse fra kommunerne om, at de ikke vil kræve kompensation for det pres, de vil føle der nu kommer til at ligge på dem, hvis dette forslag bliver vedtaget. Jeg ved ikke, hvad de vil skrive til os, men det kunne være ganske hulsaligt at se en udtalelse fra Kommunernes Landsforening om, hvordan de egentlig ville opfatte den situation. Jeg kan ikke give et klart svar på det. Jeg ved ikke, om hr. Erik B. Smith kan. Så var det interessant at høre.

Fru Aase Olesen rejste spørgsmålet om socialindkomsten. Jeg vil godt gentage, at jeg er helt overbevist om, at det alene er arbejdsbyrden og tidsproblemet i forbindelse med det, der foregår omkring finanslovsforslaget, som gør, at finansministeren endnu ikke har fået indkaldt til de drøftelser, som helt klart skal finde sted i forlængelse af skattereformen og det, man traf aftale om dér. Der er ingen som helst tvivl om, at det vil blive gjort, og jeg skal selvfølgelig nævne for finansministeren, at det har været nævnt flere gange under denne debat. Der ligger altså ikke noget som helst tilsigtet i, at det ikke er blevet gjort. Vi ved alle, at vi skylder hinanden en forhandling, og at der skal træffes nogle aftaler om socialindkomst og om,

hvordan det system skal se ud i fremtiden, så det kan jeg give en klar og positiv tilkendegivelse om på regeringens vegne.

Hr. Erik B. Smith sagde, at det ville blive et spændende udvalgsarbejde. Ja, det tror jeg egentlig også at det vil blive, og jeg kan da tilføje, at nu får vi jo også en berneredegeelse, som kan danne grundlag for at få vendt nogle af disse problemer. Det ser jeg også frem til. Det kan man så tro på eller lade være eller tage for gode varer eller lade være, men jeg tror, at vi inden for de næste par måneder kan komme noget længere med hensyn til at få belyst nogle ting, og det er Socialdemokratiets forslag selvfølgelig også en væsentlig anledning til. Det vil jeg godt anerkende.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Vi har hørt, at hr. Agerschous virkelig store problem er, om staten vil trække f.eks. 175 mill. kr. fra kommunernes bloktilskud som følge af dette forslag. Nu forstår jeg, at socialministeren har det problem, at kommunerne måske vil rejse krav om flere penge i bloktilskud.

Jeg vil så gerne spørge socialministeren, om det er rigtigt forstået, at i og med at socialministeren har det problem, har hun sagt til Folketinget, at regeringen naturligvis ikke drømmer om at reducere de kommunale bloktilskud som følge af dette forslag.

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Det svar vil jeg meget gerne komme med, når jeg føler, jeg kan komme med det. Men jeg synes, at jeg sammen med udvalget bør studere forslaget nærmere.

Der ligger ingen intentioner i den retning, men jeg ved ikke, hvad dette forslag betyder økonomisk, og vi ved jo ikke helt, hvad der vil ske i kommunerne; det må man dog medgive. Derfor er jeg ikke i stand til at sige: vi vil ikke, der er ikke osv. Men vi har da ingen planer om det. Men jeg føler mig altså også usikker med hensyn til, hvad praksis vil blive i kommunerne, hvem der kommer til at betale. For der er nogen, der kommer til at betale det her, det er helt sikkert.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 85:

Forslag til lov om forbedret og ensartet folkepension.

Af Pia Kjærsgaard (FP) m.fl.

(Fremsat 12/11 86).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Som Fremskridtspartiet selv skriver det i de almindelige bemærkninger, er dette en genfremsættelse af et lovforslag, som senest blev fremsat i 1984, og så vidt jeg kan se, er dette forslag så igen en genfremsættelse af Fremskridtspartiets forslag fra 1980, fra 1978, hvor det var oppe og vende to gange, fra 1977 og 1975 og 1974. Det kan man da kalde konsekvens.

Ikke desto mindre er lovforslaget alle gange blevet afvist, dels på grund af nogle besparelsesforslag, som det overvejende flertal ikke kunne acceptere, besparelsesforslag, der ligger til grund for disse lovforslag, dels fordi man altså ikke har ment, at forslagene teknisk kunne bruges.

Det har tilsyneladende ikke gjort meget indtryk på Fremskridtspartiet. Jeg synes faktisk godt, at man kunne have gjort sig den ulejlighed at tage højde for nogle af de synspunkter, som vi andre i al beskedenhed har fremme i debatten. Det gælder både Socialdemokratiet, som for nylig har rejst en debat om disse emner, og det gælder regeringens ældredegørelse, som jo snart kommer til behandling.

Man kunne vel også have skelet en lille smule til de indvendinger, som igennem

mange år nu efterhånden er blevet rettet mod lovforslaget. For vil partiet slet ikke det, kan man vel spørge sig, om vi andre så kan tage det som et helt seriøst indlæg i den debat, vi har, både den løbende debat, og navnlig den, vi har i dette efterår, om pensionisternes forhold.

Om de tekniske indvendinger vil jeg indskrænke mig til at sige det samme, som min forgænger, hr. Palle Simonsen, sagde, da lovforslaget sidst var oppe og vende i 1984: at partiet med sit forslag overforenkler tingene. Der er ikke i forslaget taget højde for de indvendinger, der blev anført om de personlige tillæg – hvor står de i forslaget? – eller om bortfaldet af bistands- og plejetillæg, så pensionisterne kan blive i deres eget hjem.

Fremskridtspartiet går ind for regelforenkling, og det synes jeg er sympatisk. Det kan også siges, at lovforslaget da i hvert fald er meget kort, men som partiet selv skriver det i bemærkningerne, må det så forudsætte en temmelig omfattende følgelovgivning, hvis der efter partiets mening skal tages hensyn til, at de nuværende særlige ordninger for pensionister skal opretholdes. Det lyder ikke helt som regelforenkling.

Alle er jo interesserede i de bedst mulige forhold for pensionisterne. Regeringen er det, og vi har lagt en ældredegørelse frem. Vi kom med lovforslag om samspilsproblemer m.v. Oppositionen er interesseret, det viste debatten her i Tinget den 12. november i år. Men jeg ved ikke rigtig, om Fremskridtspartiet er det. Det er man måske nok, men dette forslag, kunne vi dog nu ikke have set det for sidste gang? Kunne vi dog ikke få inddraget Fremskridtspartiet i de drøftelser, som vi andre i al beskedenhed går og pusler med?

Jeg synes, det er et urealistisk overbudsforslag. Jeg ved ikke, hvem der kan finde de 8 mia. kr. her og nu, som det koster. Ja, Fremskridtspartiet kan finde dem, men der er jo ikke ret mange, der har det samme syn på det.

Jeg vil opfordre Fremskridtspartiet til at droppe dette forslag, og lad os så dog komme i en fornuftig dialog, så vi kan se, om der ikke er nogle andre temaer og emner på pensionistområdet, der kunne friste Fremskridtspartiet, hvis man har den interesse, som man øjensynlig føler man dokumenterer ved at fremsætte dette lovforslag gang på gang.